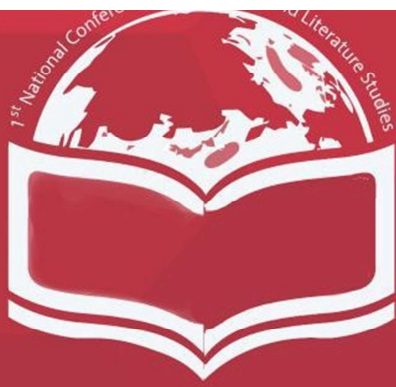

مطالعات زبان و ادبیات

تهران - خرداد ۱۳۹۷

تقابل شخصیت‌های مثبت و منفی در جریان روی کار آمدن مسعود غزنوی

علی گراوند^{۱*}، مهناز حاتمی^۲

۱- دکترای زبان و ادبیات فارسی، استادیار دانشگاه ایلام.

۲- کارشناسی ارشد، زبان و ادبیات فارسی، دانشگاه ایلام.

خلاصه

تاریخ بیهقی به‌عنوان صحنه‌ای برای نمایش حوادث و شخصیت‌های متعدد و مثبت و منفی در طول تاریخ از اهمیت زیادی برخوردار است و درواقع مخاطب با خواندن آن در ژرفنای تاریخ و پیشامدهای آن روزگار حل می‌شود و گویی خود در آن دوران حضور داشته و با شخصیت‌های این کتاب زندگی کرده است. اشخاصی چون حسنک وزیر، بونصر مشکان، خوارزمشاه و ... شجاعت، کفایت و کارآمدی خود را در ذهن خواننده نهادینه می‌کنند و در جریان روی کار آمدن مسعود غزنوی، درست نقطه‌ی مقابل شخصیت‌های منفی این کتاب مانند بوسهل زوزنی، مسعود غزنوی، علی رایش و ... قرار می‌گیرند. بیهقی در ماجرای سلطنت مسعود، شخصیت‌های منفی را در تقابل و تضاد با افراد مثبت داستان قرار می‌دهد و توصیف بسیار دقیق و نقادانه‌ی وی در شخصیت‌پردازی راه را برای قضاوت مخاطب و درکی درست از وقایع آن روزگار فراهم می‌آورد. این‌که به‌غیر از شخصیت‌های مثبت و منفی در این جریان، با شخصیت‌هایی جامع و پیچیده‌ای نیز مواجه می‌شویم که نقش پررنگی در روی کار آمدن مسعود دارند. عامل کشمکش نیز در جریان روی کار آمدن مسعود، نمودی خاص دارد و حاصل تقابل و تعارض اندیشه‌های مثبت و منفی در این کتاب است که تفکر منفی بر مثبت غلبه می‌کند و پسران در این جریان موفق می‌شوند.

کلمات کلیدی: تاریخ بیهقی، ابوالفضل بیهقی، شخصیت مثبت، شخصیت منفی و کشمکش.

۱. مقدمه

تألیف ارزشمند ابوالفضل بیهقی با عنوان تاریخ بیهقی علاوه بر تاریخ‌نگاری و شناسایی روزگار و مردمان آن زمانه، مخاطب را در بطن تاریخ و دوران غزنوی وارد می‌کند و به‌نوعی نگاه دقیق نویسنده که به پشتوانه‌ی معرفت و درک بالای وی از آدمی به‌دست آمده است، این اثر را به‌عنوان یکی از آثار فاخر تاریخی معرفی می‌کند. شناخت عمیق بیهقی از انسان و جان و روحی که وی به شخصیت‌های داستان می‌دهد، توجه مخاطب را به شیوه‌ی شخصیت‌پردازی در اثر وی جلب

*Email: Mahnazhatami62@gmail.com